

Lieke

1/2026

SALLILAN JA FORSSAN
SÄHKÖYHTIÖIDEN
ASIAKASLEHTI

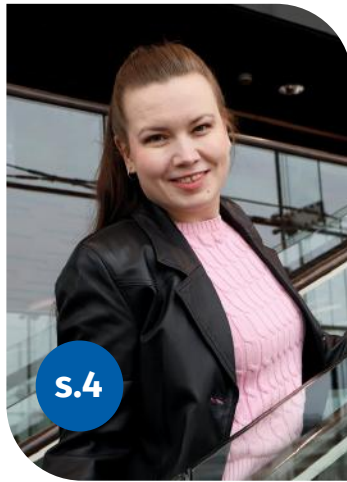
Kaukokäyttö-
järjestelmä
säästää aikaa
ja askelia

**Musiikki vei
Laura Ruusumaan
mennessään**

**Amanda Kotaja jahtaa
maailmanennätystä**

Sisällys

Pääkirjoitus	2
Lyhyesti	3
Laura Ruusumaa on monipuolinen laulaja	4
Uusi 110 kilovoltin johto	7
Pyörätuolikelaja Amanda Kotaja	8
Forssa Pilsner Fabrikin ensimmäiset isot oluterät kypsyvät	10
Virttaan uudessa päiväkodissa kelpaa leikkiä ja liikkuu	12
Omat asentajat ovat osa varautumista	14
Kaukokäyttöjärjestelmä säästää aikaa ja askelia	16
Ristikko	19

KUVA: Jani Snellman

Lieke

SALLILAN JA FORSSAN
SÄHKÖYHTIÖIDEN ASIAKASLEHTI

Julkaisija Sallila Yhtiöt, **Päätoimittaja** Tarja Heinonen, **Toimitus ja kuvat** Terhi Raunonen, **Toimitussihteeri** Pirjo Haapanen, **Toimitusneuvosto** Hannu Halminen, Jiri Tähtänen, Risto Lehtonen **Ulkoasu ja taitto** Digitoimisto Huima, **Paino** Laine Direct Oy, Rauma, **ISSN** 2342-1932 (painettu), 2342-1940 (verkkolehti), **Kannen kuva** Terhi Raunonen

PÄÄKIRJOITUS

Muutoksen keskellä

Elämme jatkuvan muutoksen keskellä. Myös pitkään vakaina säilynyt energia-ala elää poikkeuksellisen voimakkaassa muutoksessa. Sähkön hinnan vaihtelut, sääriippuvaisen tuotannon kasvu, toimintaympäristön kiristyvät vaatimukset, sähköverkkoon voimakkaasti vaikuttava vihreän siirtymän eteneminen ja sähköverkon kapasiteetin riittävyys muuttavat koko toimialaa – myös paikallisten energiayhtiöiden arkea. Tässä muutoksessa me Sallilassa olemme halunneet tehdä ratkaisuja, jotka turvaavat palveluiden laadun ja jatkuvuuden myös tulevaisuudessa.

Toukokuun alussa tapahtunut Sallila Energia Oy:n sähkömyyntiliiketoiminnan siirto Omavoima Oy:lle on tästä hyvä esimerkki. Ratkaisun taustalla on halu vastata entistä paremmin muuttuvan energiamarkkinan vaatimuksiin ja varmistaa, että asiakkailamme on käytössään kilpailukyiset, monipuoliset ja ajanmukaiset sähkömyyntipalvelut myös tulevina vuosina. Sallila ei häviä mihinkään, vaan Sallila on yksi Omavoiman omistajista ja siten vaikuttamassa siihen, että Omavoiman paikalliset arvot säilyvät ja toiminta kehittyy. Paikallinen läsnäolo, tuttujen ihmisten palvelu ja alueellinen ymmärrys eivät katoa, vaan ne päinvastoin vahvistuvat osana laajempaa yhteistyötä. Asiakkaan näkökulmasta siirtyä on pyritty toteuttamaan mahdollisimman sujuvasti.

Samalla Sallilan on mahdollista keskittyä yhä vahvemmin luotettavan ja toimintavarmen sähköjakeluverkon ylläpitoon, kehittämiseen ja tukemiseen. Sähköverkko on koko yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria, jonka merkitys korostuu sähköistyvän arjen, vähittäin kasvavan kulutuksen ja hajautetun tuotannon myötä. Myös sähköverkon turvallisuus ja sen turvallinen hallinta on toiminnassamme keskeisessä roolissa.

Energiamurros ei silti ole vain tekninen tai taloudellinen kysymys, vaan myös luottamukseen perustuvaa yhteistyötä. Me Sallilassa haluamme olla asiakkaidemme arjessa mukana myös jatkossa vastuullisesti ja pitkäjänteisesti.

Alussa mainitun jatkuvan muutoksen keskellä on tärkeää muistaa antaa tilaa palautumiselle. Toivotan teille kaikille levollista ja voimaannuttavaa kesää!

Tarja Heinonen

Loimijoentie 65, 32440 Alastaro, Puh. 02 76 431,
www.sallila.fi

Paulinkatu 9, 30420 Forssa, Puh. 03 412 61,
www.fvp.fi

4041 0948
Painotuote

Sallila on mukana energiatehokkuuden jatkosopimuksessa

Tehokas energiankäyttö vähentää ilmastopäästöjä ja on keskeistä Suomen matkalla kohti hiilineutraaliutta. Valtakunnalliset energiatehokkuussopimukset ovat Suomen tärkein keino tehostaa energiankäyttöä ilman raskasta lainsäädäntöä, ja ne auttavat täyttämään EU:n energiatehokkuusdirektiivin velvoitteet joustavasti.

Sallila Energia on sitoutunut kehittämään energiankäyttöään suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti olemalla mukana energiatehokkuussopimuksessa. Mukaan on lähtenyt jo yli 400 yritystä ja julkista toimijaa, yhteensä yli 3500 toimipaikkaa. Vuoden 2026 alusta käynnistynyt sopimuskausi jatkuu vuoden 2035 loppuun saakka. Tämä sopimuskausi on jo neljäs.

Uuden energiatehokkuussopimuskauden myötä energiankäyttöä seurataan edelleen aktiivisesti ja kehitetään suunnitelmallisesti. Energiansäästölle on asetettu kokonaistavoite vuoteen 2035 ja välitavoite vuoteen 2030. Vuosittain toteutetuista energiatehokkuustoimenpiteistä laaditaan raportti. Oman toiminnan kehittämisen sekä asiakkaille tarjottavan energianeuvonnan ja palveluiden avulla tuetaan siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa sekä kestävämpää ja vastuullisempaa tulevaisuutta.

Veden pintaa Vuolteella on laskettu

Vuolteen voimalaitoksen padon veden korkeus on laskettu 33 cm alemmaksi kuin se on aiemmin ollut. Veden pinnan lasku noudattaa lupaehtoja. Voimalaitoksen näkökulmasta voimassa oleva lupa on ollut toiminnan kannalta riittävä, eikä sen päivittämiselle ole perusteita. Toiminnassa on noudatettu viranomaisen antamia määräyksiä ja lupaehtoja.

Jos vedenpintaa haluttaisiin nostaa, hakemus edellyttäisi padon ja voimalaitosrakenteiden rakennesuunnitelman päivityksen sekä huomattavan paljon selvitystyötä. Vuolteen voimalaitos on rakennettu jo 1955 ja siis melko iäkäs. Voimalaitoksen toiminnassa tulee erityisesti ottaa huomioon rakenteiden säilyminen turvallisena. Veden pinnan nosto ja vesimassan kasvaminen tuovat lisää riskejä turvallisuudelle.

Sähkönmyyntisopimukset Omavoimalle – OmaSallila palvelee sähkönsiirron osalta

Sallila Energia Oy:n kuluttaja- ja yritysasiakkaiden sähkönmyyntisopimukset siirtyivät Omavoimalle 1.5., kun Sallila Energian sähkönmyyntiliiketoiminta siirtyi Omavoimalle. Sopimusten siirto ei aiheuttanut muutoksia sähkönmyyntisopimusten hinnoitteluun tai voimassaoloaikoihin.

Sallila Sähkönsiirto Oy:n ja Forssan Verkkopalvelut Oy:n jakeluverkkoalueella asuvien toimitusvelvollinen sähkönmyyjä on Omavoima Oy.

OmaSallila-palvelu on edelleen Sallila Sähkönsiirron asiakkaiden käytössä. Palvelussa voi mm. tarkastella kulutustietoja ja tilata sähkönkäyttöraportin. Laskut ovat nähtävissä niillä asiakkailla, joilta laskutetaan sähkönsiirto erillisenä laskuna.

OmaSallilan myyntipuolelle ei enää kerry uutta dataa toukokuun alusta alkaen. Aiemmat kulutus- ja laskutiedot ovat nähtävissä vielä jonkin aikaa. Palvelu suljetaan myynnin osalta syksyllä.

Sallilan ensimmäinen vastuullisuusraportti tuo vastuullisuustyön näkyväksi

Huhtikuussa valmistui Sallila Yhtiöiden ensimmäinen vastuullisuusraportti. Siihen on koottu vuoden 2025 aikana tehty työ niin ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun kuin taloudellisen vastuunkin osalta. Raportti koostuu yhteen sen, missä ollaan nyt ja mitä halutaan ja voidaan kehittää.

Vastuullisuustyö pohjautuu yrityksen strategiaan, pitkän tähtäimen vastuullisuustavoitteeseen, kansainvälisten ISO-standardien luomiin viitekehyksiin, yhtiön arvoihin ja niiden mukaisiin työyhteisön pelisääntöihin. Vastuullisuustyö on jatkuvaa oppimista ja parantamista, ja siihen Sallila on sitoutunut. Työn tuloksesta raportoidaan jatkossa vuosittain laadittavalla vastuullisuusraportilla.

Laura Ruusumaa: Tykkään kokeilla, mihin kaikkeen voin ääntäni venyttää

TEKSTI TERHI RAUMONEN

Laura Ruusumaa voitti Voice of Finlandin kaksi vuotta sitten historiallisella äänivyöryllä. Huittisten Musiikkiopiston kasvatti on tarttunut riemulla uusiin työtilaisuuksiin, joissa hän on saanut laulaa niin ooppera-aarioita, poppia kuin joululaulujen hevisovituksia. Kesällä on edessä pesti death metal-sinfonian enkelinä.

KUVA: Vilja Vuolle

– Heippalappuja odotellessa. Välillä olen ollut vähän kauhuisani, että koskakohan niitä tulee, **Laura Ruusumaa** nauraa.

Toistaiseksi naapurit eivät ole kuitenkaan reagoineet mitenkään siihen, että eräästä asunnosta raikaa harva se päivä *Mahagonnyn kaupungin nousu ja tuho*. Sen niminen on **Bertolt Brechtin** kirjoittama ja **Kurt Weillin** säveltämä ”tuhoisa ooppera ihmisten ahneudesta ja rappiosta”. Sitä esitetään tänä keväänä Turussa, ja erään keskeisen roolin coverina eli varasolistina toimii Laura Ruusumaa.

– Jos sen roolihahmon esittäjä sairastuu, niin menen esitykseen laulamaan hänen tilalleen. Coverit eivät useinkaan saa harjoituksia, mikä tarkoittaa sitä, että harjoittelen koko teoksen itsenäisesti. Kertaan sitä kotona aika kovaa koko ajan. Minun pitää olla valmis laulamaan rooli, jos vaikka huomenna tulee puhelu, että solisti on flunssassa.

Siksi tämänkin päivän ohjelmaan kuuluu laulutreeni kotona Helsingin keskustassa. Sen jälkeen kun Laura on eläytynyt Mahagonnyn kaupungin syntiseen menoon, hän lähtee Vantaan musiikkiopistolle opettamaan lauluoppilaita. Esiintyminen ja opettaminen ovat hyvä yhdistelmä, hän sanoo. Paljon puhuttu taide- ja viihdealan tekijöiden ahdinko ei ole toistaiseksi koskettanut häntä.

– Minulla on ollut sillä tavalla onnekas asema tosi pitkään, että ei ole tarvinnut olla ilman töitä. Musiikkiala on suhdanneherkkä, joten opetuspuoli pitää tilannetta vähän vakaampana. Lisäksi tykkään opettamisesta tosi paljon.

MUSIIKKI VEI MENESSÄÄN JO VARHAIN

Lauran lapsuudenkoti sijaitsee Huittisten Pappilanniemessä. Se oli hyvä paikka kasvaa, hän sanoo.

– Kotikadun varrella asui muitakin lapsia, ja koska se oli niin rauhallinen ja turvallinen seutu, niin sain jo pienenä tyttönä kipittää vapaasti naapuritaloihin hakemaan kavereita ulos leikkimään.

Musiikki oli aina vahvasti läsnä lapsuudenperheessä, onhan Lauran isä **Jukka Ruusumaakin** muusikko ja laulaja. Kun Jukka Ruusumaa 1994 voitti Ylen Ykköstähti -kilpailun, oli Laura kolmivuotias.

Yhteishaastattelussa isä ei ole ollut aivan varma siitä, oppiko tytär ensin puhumaan vaiko laulamaan. Joka tapauksessa viisivuotiaana hän aloitti viulunsoitonkin.

– Se, että Huittisissa on oma musiikkiopisto, oli iso etu. Musiikkiharrastuksen piiriin pääsi jo tosi nuorena, koska ei tarvinnut lähteä kauemmas. Viulunsoiton opiskeluun kuului myös yhteismusisointi. Odotin kovasti sitä, että saan suoritettua sen tason, että pääsen opiston sinfoniaorkesteriin soittamaan. Tykkäsin tosi paljon siitä musaopiston sinfoniaorke-

"Minulla on sellainen olo, että jos sanon "ei koskaan", niin kuluu noin puoli vuotta, kun Murhpy'n laki toteutuu ja olen laulamassa sitä jossain. Siksi "never say never".

KUVA: Voice of Finland, Saku Tiainen

terista, me teimme reissuja ulkomaillekin sen kanssa, Laura muistelee.

Hän ei vakavissaan miettinyt koskaan ammattia muulta kuin musiikin parista. Niinpä lukion jälkeen tie vei Turkuun ammattikorkeakoulun taideakatemiaan, jossa hän opiskeli klassista laulua ja sen opettamista. Kolmen vuoden työssäolon jälkeen opiskelu jatkui Helsingissä Sibelius-Akatemiassa.

– Olin siellä musiikkikasvatuksen linjalla pääinstrumenttina pop/jazz-laulu. Pääsin myös musiikkiteatterin sivuainekoulutukseen, joka oli silloin siellä uusi juttu ja myös tosi hyvä koulutus. Se oli tavallaan prototyyppi tulevalle koulutukselle, eli nythän siellä alkaa musiikkiteatterin maisterikoulutus, jota ei ole aikaisemmin ollut olemassa Suomessa.

TEHOKAS ROKOTUS JÄNNITYSTÄ VASTAAN

Neloskanavan Voice of Finland -ohjelmassa tammikuussa 2024 mikrofoniin tarttui musiikin ammattilainen, joka niin sanotusti räjäytti pankin esityksillään. Lauran tulkinnot Nightwishin *Nemosta* ja *Mozartin* Taikahuilu-oopperan *Yön kuningattaren aariasta* ovat keränneet Youtubessa pitkälti yli satatuhatta katselua.

Haave ohjelmaan osallistumisesta alkoi itää jo teininä, kun hän katseli ohjelmaa vanhempiensa kanssa kotona Huittisissa.

– Matkan varrella se sitten jäi vähän syrjään moneksi vuodeksi. Mietin myös kaikkea sellaista, että jos osallistuisin, niin haluaisin pystyä laulamaan jotain tiettyjä juttuja. Halusin vielä harjoitella lisää, että voisin laulaa jonkin oman lempibiisini, Laura kertoo.

Kun sitten 13. kauden haku oli päällä, eräs kollega kyseli, oliko Laura koskaan miettinyt hakemista. Se sai hänet tarttumaan toimeen.

– Silloin tuli sellainen olo, että kyllä minä nyt haen ja kokeilen, ettei tarvitse joskus katua sitä, etten edes yrittänyt.

Kisaaminen oli pitkälti sellainen kokemus kuin hän oli osannut odottaakin. Televisio-ohjelman tekoon osallistumisesta hänellä ei ollut aiempaa kokemusta, ja tuotantoon

liittyvät asiat olivat ne, joita hän ei ollut osannut ennakoida. Katsojat näkivät puolentoista tai kahden tunnin mittaisen ohjelman, ja sitä varten kilpailijat olivat olleet kuvauksissa aamuseitsemästä iltamyöhään. Varsinaisen kilpailuhetken lisäksi kuvattiin niin paljon muitakin materiaalia.

– Sen nyt arvasin, että siellä jännittää. Osasinko arvata, kuinka paljon se jännittää? En varmaan. Toisaalta siinä oli se hyvä puoli, että se rokotti kaikkea muuta jännitystä vastaan tosi tehokkaasti. Kun oli muita esiintymisiä niin tuntui, että niissä jännityksen määrä väheni huomattavasti. Ajattelin että "ei hätää, jos mokaan, niin se ei näy televisiossa".

Jännitystä ohjelman kulisissa vähensi se, miten hyvää huolta kilpailijoista pidettiin, Laura kiittelee.

– Olen luonteeltani sellainen, että haluan tietää tarkasti kaikki käytännön asiat ja yksityiskohdat – mistä ovesta kuljetaan ja missä pitää olla mihinkin aikaan. Voicen tuotannossa ei tarvinnutkaan tietää juuri mitään, vaan tuotantojärjestäjä huolehti kaikista aikatauluista ja tuli saattamaan oikeaan paikkaan. Eli kun se tilanne on jo itsessään tosi jännittävä, niin tuotanto teki kaikkensa poistaakseen meiltä sen ylimääräisen jännityksen, mikä voi tulla kaikista käytännön asioista.

Jos itse yhtään pohtii mukaan ohjelmaan hakemista, niin Laura sanoo voivansa suositella sitä lämpimästi.

– Hakekaa, kyllä se kannattaa. Muistan miten battle- ja knock out -kuvauksissa oli tosi pitkiä päiviä, mutta silti istuskelin siellä onnellisena ja ajattelin, että vitsit, kun on hienoa, että saan olla mukana tässä progiksessa. Oli myös hienoa nähdä läheltä se koko prosessi: miten sellainen tuotantokoneisto toimii, mitä valmisteluja tarvitaan, mitä kaikkea kuvataan ja kuinka kauan se kaikki kestää.

SINFONIAORKESTERIN SOLISTIKSI JA METALLIFESTAREILLE TŠEKKIIN

Lauralle Voice of Finlandiin osallistuminen oli yksi parhaita päätöksiä ikinä, koska se on poikanut hänelle paljon töitä – ja sellaisia töitä, joita hän ei yhtään osannut odottaa.

– Ensimmäinen projekti, joka voiton jälkeen varmistui, oli

Raskasta joulua -kiertueelle osallistuminen. Se on ollut superhauskaa, vähän niin kuin semmoinen talvinen luokkaretki. Eli vaikka siellä painetaan duunia tosi kovaa, niin silti siellä on hyvä henki ja kaikilla on hauskaa, hän kuvailee.

Porukkaan mukaan meneminen jännitti. Laura ei tuntenut ketään entuudestaan ja tiedosti, että muut muusikot ja laulajat olivat tunteneet toisensa kymmeniä vuosia saman genren piiristä. Hänelle metallimusiikki oli toki tuttua, mutta vain kuuntelijana.

– 13-vuotiaasta saakka olen kuunnellut raskaampaa musiikkia ja rakastan sitä. En kuitenkaan ollut mitenkään sidoksissa siihen työpiiriin, ja siksi jännitti. Ensimmäinen keikka oli Sotkamossa Vuokatissa. Menin paikalle vähän varovaisena, ja **JP Leppäluoto** bongasi minut ensimmäisenä, harppoi luokse leveästi hymyillen ja tuli toivottamaan tervetulleeksi. Siitä tuli valtavan hyvä mieli. Oli ihanaa, miten lämpimästi uusi tyyppi otettiin heti mukaan porukkaan. Kiertuetta oli tosi hauska tehdä ja oli mahtavaa, että sain olla mukana viime vuonnakin.

Seuraavaksi Lauraan otti yhteyttä porilaissyntyinen kapellimestari ja säveltäjä **Heikki Elo**, joka ehdotti yhteistyötä konserttiprojekteissa.

– Olen aina halunnut esiintyä ison orkesterin kanssa. Heti samana syksynä Pori-Sinfonietalla oli Porin Päivän viihdekonsertti, ja olin siellä solistina. Sama konsertti esitettiin seuraavana keväänä Sastamalassa. Viime vuonna esiinnyin Vantaan kulttuurigaalassa Vantaan viihdeorkesterin kanssa, ja nyt on taas tulossa Pori-Sinfoniettan kanssa konsertteja. Jo musiikkiopiston ajoista minulle on jäänyt rakkaus sinfo-

niaorkestereihin. Se, että olen saanut tehdä konsertteja isojen orkesterien kanssa, on ollut ihan luksusta, varsinkin silloin kun on ollut sinfoniaorkesteri plus bändi. Jos on myös bändi-instrumentit mukana, niin silloin tuntuu siltä, että vain taivas on rajana sille, mitä voi esittää. Voi siis laulaa ihan mitä vain osaa, koska se ei ainakaan kaadu siihen, että kokoonpano on liian pieni tai että jotain instrumentteja puuttuu.

Toistaiseksi Laurasta tosiaan tuntuu siltä, ettei mitään rajoja laulamislle ole. Jo nyt hän on päätenyt sellaisiin paikkoihin, joita ei ollut osannut itselleen kuvitella, joten ties mitä on vielä edessä.

– Minulla on sellainen olo, että jos sanon ”ei koskaan”, niin kuluu noin puoli vuotta, kun Murhpyyn laki toteutuu ja olen laulamassa sitä jossain. Siksi ”never say never”.

Sitäkään hän ei olisi osannut ennustaa, että jonain päivänä nousisi Tšekissä lavalle Brutal Assault -metallifestivaalilla, mutta niin tapahtuu elokuussa. Siellä suomalainen Waltari-bändi esittää tänä vuonna 30 vuotta täyttävän **Yeah! Yeah! Die! Die! – Death Metal Symphony in Deep C** -metallisinfoniansa.

– Minua pyydettiin mukaan yhdeksi solistiksi, ja tottahan minä lähdin. Muut solistit ovat Waltarin **Kärtsy Hatakka** ja Amorphiksen kitaristi **Tomi Koivusaari**, jonka heiniä on öri-näpuoli. Että kaikenlaista kivaa sitä saakin tehdä!

Sen sijaan, että Laura treenaisi yhtä ohjelmistoa ja esittäisi sitä, hän harjoittelee jatkuvasti useamman produktion ohjelmia. Se on työlästä, mutta myös hyvin kouluttavaa, hän sanoo.

– Tykkään siitä, että saan kokeilla, miten ääntä käytetään eri genreissä, mihin kaikkialle sitä omaa ääntä voi venyttää, ja mitä kaikkea sillä voi tehdä.

KUVA: Terhi Raumonen

SÄRKÄN TANSSILAVALLA NÄHDÄÄN

Välillä tuntuu siltä, että musiikki täyttää koko elämän, Laura myöntää. Siksi on tärkeää tehdä vapaa-aikana jotain sellaista, joka vie ajatukset aivan muualle. Sen jälkeen kun musiikki muuttui työksi, ei uutta varsinaista harrastusta ole tullut sen tilalle.

– Kaikkea pienimuotoisempaa harrastusta voi olla, mutta ei niin tavoitteellista. Yritän viettää aikaa perheen ja ystävien kanssa. Tykkään uimisesta tosi paljon ja nimenomaan uimisesta luonnonvesissä. Kesäisin minulla on ollut sellainen vähän leikkimielinen harrastus, että etsin kartalta uuden järven ja lähden sinne uimaan. On minulla toki jotain ihan vakipaikkokin. Esimerkiksi Kattilajärvestä Espoon Nuuksiassa tykkään paljon. Se on usein aika rauhallinen, ja koska se on niin pieni, niin vesi lämpiää nopeasti.

Kesäsuunnitelmiin kuuluu siis ainakin virkistäviä uintireissuja. Kalenterissa on myös joitakin keikkoja, mutta lomasuunnitelmiaan Laura ei kalenteroi.

– Huomasin joskus sellaisen, että jos loma-ajalla kalenterissa oli paljon merkintöjä, siitä tuli levoton ja rauhaton fiilis. Haluan, että lomalla kalenterissa on paljon tyhjää. Silloin voi ykskaks päättää lähteä käymään vaikka Huittisissa.

Laura on keikkaillut isänsä kanssa ”aina”. Tänä kesänä Jukka Ruusumaa lähtee pitkän tauon jälkeen keikoille Four Roses -yhtyeen kanssa. Laura on lupautunut mukaan vierailijaksi.

– Isä huomasi Spotifysta, että hänen kappaleitaan kuunnellaan siellä paljon. Siitä sitten lähti ajatus tehdä vähän keikkaa tänä kesänä. Niin että nähdään heinäkuussa Särkän tanssilavalla!

Haastattelun jälkeen vahvistui, että Laura Ruusumaa on mukana Raskasta Joulua -kiertueella tänäkin vuonna. Särkän tanssilavalla Punkalaitumella hän esiintyy Jukka Ruusumaa ja Four Roses -yhtyeen kanssa 22.7.

Metsämaan ja Loimaan välille rakennetaan tänä vuonna lähes 10 kilometrin mittainen suurjännitelinja. Sen valmistuttua päästään saneeraamaan vanhaa linjaa, joka on peräisin 1940-luvulta.

Uusi 110 kilovoltin johto vahvistaa Loimaan sähköverkkoa

— Meillä on Metsämaalla sähköasema, johon tulee 110 kilovoltin johto, ja sitä jatketaan nyt Loimaan sähköasemalle saakka, kertoo käyttöpäällikkö **Erkka Elohaka** Sallila Sähkönsiirrosta.

Metsämaalta Loimaalle kuljettaa nykyin sähköä 110 kilovoltin johto, mutta se alkaa olla elinkaarensa päässä. Vanhaa linjaa ei ole kuitenkaan tarkoitus purkaa pois.

— Tämän hetken suunnitelmissa sekin on jäämässä paikoilleen. Se vain vaatii saneerausta. Eli kun nyt rakennetaan uusi johto rinnalle, niin päästään huoltamaan vanhaa johtoa ja saadaan sitä kautta rakennettua paljon vahvempi verkko Loimaalle.

Uusi 9,8 kilometrin mittainen johto kulkee osin rinnakkain vanhan linjan kanssa. Pelto-osuuksilla niillä on osittain eri reitti.

Urakka, jonka Sallilalle tekee GRK Suomi Oy, alkoi toukokuussa kaivutöillä.

— Jokaiselle pylvälle pitää tietysti rakentaa maahan perustukset, että ne pysyvät pystyssä. Loppukesästä kasataan pylvää pystyyn ja vasta sen jälkeen ne johdotetaan eli vedetään johtimet.

Johtoja kannattelemaan tarvitaan noin 38 pylvästä, joiden materiaaliksi valittiin puun sijasta teräs. Entisaikaan linjoille pystytettiin ytimeen saakka kyllästettyjä puupylväitä, mutta ne luokitellaan nykyisin ongelmajätteeksi.

KÄYTTÖIKÄÄ KYMMENIÄ VUOSIA

Uusi linja on Sallilalle arvokas investointi. Linjan pitäisi olla valmis vuoden loppuun mennessä, ja sen käyttöikäksi arvioidaan useita kymmeniä vuosia.

— Vanha linja on rakennettu 1940-luvun lopussa, ja sitä on korjattu 1970-luvulla. Kyllä tämän uudenkin linjan pitäisi sellaiset 50

vuotta ainakin kestää. Kunnossapitoa sekä tietysti vaatii, Erkka Elohaka sanoo.

Verkon rakennustyöt vaikuttavat alueen liikenteeseen. Uusi johto ylittää valtatie 9:n ja Putkitechäntien Metsämaalla.

— Nuo paikat on käyty katselmoimassa Lupa- ja valvontaviraston kanssa, ja on saatu määräykset siihen, miten siellä toimitaan. Tieosuuksilla tulee olemaan nopeusrajoituksia ja tarpeen tullen jopa pysäytyksiä hetkellisesti. Tiedotamme ihmisiä kylteillä siitä, mitä siellä tapahtuu ja milloin.

Entä kun linja on valmis — miten se vaikuttaa sähkön käyttäjiin?

— Tämä osa investointia ei oikeastaan vielä vaikuta sähkön käyttäjiin, mutta verkon parantaminen jatkuu, ja sitä myötä sähkön käyttäjille on tulossa vahvempi ja häiriötön verkko.

”En ole saanut itsestäni vielä kaikkea irti”

Pyörätuolikelaaaja Amanda Kotaja on nelinkertainen maailmanmestari, joka jahtaa maailmanennätystä ja kilpailee ainakin vielä Los Angelesin paralympialaisissa 2028. Kesään kuuluu kisoja, mutta myös rentoutumista Vampulan maaseudun rauhassa.

Vampulalainen Helsingissä. Se amatikseen urheileva **Amanda Kotaja** sanoo olevansa, vaikka lähti aikoinaan jo urheilulukioon pääkaupunkiin, ja ikää on nyt 31 vuotta. Virallinen kotikaupunki on edelleen Huittinen ja henkinen koti Vampula, mutta Helsingilläkin on puolensa.

– Onhan tämä hyvä paikka tähän elämänvaiheeseen. Pystyn toteuttamaan urheilua oikeastaan lähes parhaissa olosuhteissa, mitä Suomesta löytyy. Kaikki asiantuntijapalvelut lääkäreistä ravitse-

musterapeuttiin ovat täällä kootusti. Pääsen hyvin lentokentälle ja maailmalle, ja valmentajan on helppo tulla käymään, Amanda sanoo.

Vuodesta 2023 saakka häntä on valmentanut hollantilainen **Arno Mul**, joka on pitkän linjan parayleisurheilu- ja kelausvalmentaja.

– En etsinyt uutta valmentajaa, mutta alettiin jutella Teneriffalla, jossa olin harjoittelemassa. Hänellä on sellaista osaamista, jota olin uran aikana jo pitkään kaivannut – spesialistia, jolla olisi

kokemusta, taustaa ja ymmärrystä nimenomaan kelauksesta. Hyppäsin hänen tiimiinsä ja olen siitä valinnasta ja päätöksestä edelleen tosi iloinen.

Fysiikkavalmentaja **Sanna Aron** kanssa hoituvat salitreeneit. Ulkomaalainen lajivalmentaja on tarkoittanut Amandalle reissaamisen lisääntymistä ja itsenäistä kelausharjoittelua.

– Arno suunnittelee harjoitusohjelmat ja vastaa kokonaisuudesta. Minulla on käytössä samanlainen pieni ajotietokone kuin pyöräilijöillä, ja Arno saa siitä harjoitusdatan saman tien. Kun valmentaja ei näe sitä, mitä minä teen – toki välillä on videointejakin – paljon on kiinni siitä, mitä minä kerron harjoituksista, palautumisesta ja omasta voinnista. Säännöllisin väliajoin pyrin tekemään harjoitusjaksoja hänen kanssaan.

KUVA: Esa-Pekka Mattila

VAIN YHDEN SADASOSAN TÄHDEN

Amanda alkoi harjoitella pyörätuolikelauksella 13-vuotiaana kesällä 2008, ja viisi vuotta myöhemmin hän voitti EM-kisoissa kultaa sekä 100 että 400 metrin ratakelauksessa. Sen jälkeen arvokisamitaleja on ropissut lisää, viimeisimpänä pronssi vuoden 2024 paralympialaisista.

– Osa mitaleista on tuntunut voitolta ja osa harmitukselta alkuun. Aika erilaisia tarinoita mitalien takaa löytyy. Urheilijan arki on sen verran raakaa, että jos on väärään aikaan vaikka ihan perusflunssassa, niin sekin riittää karusti sanottuna pilamaan kaiken. Esimerkiksi viime syksynä minulta jäivät kokonaan MM-kisat väliin sairastumisen vuoksi.

Rakkainta kisamuistoa kysyttäessä Amanda ottaa esiin Tokion paralympialaiset 2020.

– Voitin siellä ensimmäisen paralympiamitalini ja jäin kullasta ihan sikavähän, kolme sadasosaa. Toki lähdin voittoa hakemaan, mutta hopea tuntui silloin ihan voitolta. Olin niin helpottunut, koska olin kaksissa edellisissä paralympialaisissa ollut jo lähellä tai ainakin mitali oli ollut mielessä kisoihin lähdeittäessä. Se oli itselle iso hetki ja vahvistus, että okei, kyllä minusta on tähän.

Yhdet vaikeimmat kisansa Amanda kävi Lontoossa 2017, vaikka sieltäkin oli tuliaisina satasen MM-kulta.

– Sairastuin vatsatautiin ja jouduin jät-

tämään väliin 400 ja 200 metriä. Onneksi 100 metriä oli kisojen viimeisenä päivänä, niin kerkesin jokseenkin toipumaan siihen. Oli kova paikka joutua jännittämään, että pääseekö edes viivalle.

Palataan takaisin uran hienoihin hetkiin. Yksi niistä oli Sveitsissä 2023, kun tulostauluun tähti satasen aika: 15:36. Se on edelleen voimassaoleva Euroopan ennätys ja vain sadasosasekunnin päässä maailmanennätyksestä. Kuinka paljon ärsyttää jäädä maailmanennätyksestä vähemmän kuin silmänräpäyksen verran?

– Ei itseasiassa ärsytä juuri lainkaan! Pidän sitä ennätystä niin kovana, ettei kukaan tule pääsemään lähellekään. Kun aika lävähti tauluun, olin niin iloinen ja onnellinen. Toki kun se oli niin lähellä maailmanennätystä, niin tuli sellainen olo että ei hitsi, joku päivä kyllä vielä keulaan tuon. Jännät kaudet on tulossa, koska meitä on nyt kolme naista, jotka ollaan kelattu tosi lähelle ennätysaikaa. Yksi on ennätyksen nykyinen haltija. Uskon, ettei mene enää kauaa, kun joku meistä ennätyksen rikkoo. Toivon todella että se olen minä, mutta kilpailu on kovaa.

URHEILIJAN PITÄÄ OLLA VÄHÄN HULLU

Itse lajissa ei Amandan urheilu-uran aikana ole tapahtunut suuria mullistuksia. Viime vuosina ovat alkaneet yleistyä hiilikuidusta valmistetut kelaustuolit.

– Minulla on vanhanmallinen tuoli, ja on ollut kiva huomata, ettei ole mitään tiettyä tuolia, joka pitäisi olla, jotta menee kovaa. Kaikilla tuoleilla on vielä mahdollista pärjätä, Amanda sanoo.

Pitkä ura on tarkoittanut tuhansia tunteja treenaamista. Amanda myöntää, että jokainen treenipäivä ei ole helppo tai hauska, mutta tekemistä kannattelevat sekä onnistumiset että tunne siitä, että omat rajat eivät ole vielä tulleet vastaan.

– Sellainen olo on, etten ole saanut itsestäni vielä kaikkea irti. Haluan nähdä, mihin sillä omalla työllä voi vielä päästä, ja mikä se oma maksimitaso on. Ehkä jokainen urheilija on tietyllä tavalla vähän hullukin, koska me räökkäämme itseämme joka päivä ihan vapaaehtoisesti. Jollain tavalla siitä myös nauttii, kun harjoituksia vetää itsensä ääri rajoille.

Toistaiseksi Amanda kroppa on kestänyt kovaa treeniä hyvin, ja raskausvammoja on ollut vähän. Sen hän on huomannut, että iän karttuessa keho vaatii enemmän huoltoa, ja palautumiseen pitää kiinnittää paljon huomiota.

Osa palautumista on täydellinen irrottautuminen kaikesta urheiluun liittyvästä hetkeksi. Silloin Amanda viettää aikaa perheen ja ystävien kanssa ja puuhailee kotona.

KUVA: Jani Snellman

– Tykkään ruuanlaitosta ja ulkoilusta luonnossa. Mitään varsinaista harrastusta en saa sovitettua aikatauluihin, mutta on tärkeää välillä olla sellaisia asioita, jotka vievät ajatukset pois urheilusta. Se on kuitenkin niin kokonaisvaltaista – se ei rajoitu ainoastaan harjoituksiin, vaan kaikki mitä päivän aikana teen vaikuttaa siihen minun urheiluuni.

YKSILÖURHEILIJANA ON KUIN YRITTÄJÄ

Urheilu on antanut Amandalle ammatin, mitaleja, mainetta ja kunniaa, mutta myös itsetuntemusta ja ihmisiä.

– Urheilun kautta elämään on tullut paljon ihmisiä, joista osa varmasti säilyy elämässä myös uran jälkeen. Tässä oppii tuntemaan itsensäkin aika läpikotaisin, koska oma keho on työväline. Luulen, että kaikki eivät tutustu itseensä niin vahvasti kuin urheilijat joutuvat tutustumaan, että kaiken saa itsestään irti. Ja vaikka minulla on valmentaja, niin yksilöurheilijana olen kuitenkin vähän kuin pienyrittäjä, vastuussa itse kaikkien asioiden hoitamisesta. Tässä on oppinut paljon erilaisia taitoja, joista on varmasti myöhemmin työelämässä hyötyä.

Säännöllinen harjoittelu ja kisamatkat ulkomailla ovat kouluneet taitoja pärjätä erilaisissa tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa.

– Vaikka se välillä rajoittuikin melkein pä hotelliin, kisakenttään ja lentokoneeseen, niin ylipäätään se, että saa pienen tuulahduksen muista paikoista ja näkee erilaisia ihmisiä, on mielestäni rikastuttavaa.

Tutuimmaksi on tullut Teneriffan saari Espanjassa. Se on tarjonnut keskellä Suomen talvea jo yli 10 vuoden ajan aurinkoiset ja lämpimät olosuhteet treenata. Sveitsissä Amanda kilpailee joka vuosi, ja vuoristomaisemien kauneus tekee häneen vaikutuksen joka kerta. Nykyisen

valmentajan kotimaasta ensimmäisenä tulee mieleen ihmisten ystävällisyys.

– Olen ollut Arnhemissa Hollannissa useita kertoja pitempiä aikoja, ja paikalliset ovat tosi helposti lähestyttäviä.

MARJOJA SUUHUN JA PULAHDUS KANKAANJÄRVEEN

Amandan kilpailukausi on alkanut Sveitsistä kolmen kilpailun turneella toukokuun puolessa välissä. Sen jälkeen edessä ovat Paavo Nurmi Games ja yleisurheilun Motonet GP -sarja. Tämän vuoden EM-kisojen kohtalo on pitkään ollut epävarma, ja Amanda sanoo suoraan, että kisoja organisoivan World Para Athleticsin toiminta harmittaa häntä.

– Minusta se ei ole meidän urheilijoiden työtä kunnioittavaa, että jätetään asia roikkumaan näin pitkälle.

Tätä kirjoittaessa seuraavat varmat arvokisat ovat ensi vuoden MM-kisat. Amanda on ajatellut uransa jatkuvan ainakin vuoden 2028 paralympialaisiin, jotka järjestetään Los Angelesissa.

– Sen jälkeen katsotaan, minkälainen olo ja tilanne elämässä on. Urheilu on ihan parasta, ja sen puolesta olisi hienoa jatkaa niin kauan kuin vain voi. Uraa on kuitenkin jo aika paljon takana, enkä ole enää nuori urheilija. Ei voi tietää, miten kroppa kestää, eikä tätä pysty tekemään, jos ei ole intohimoa ja paloa. Voi olla, että sitä löytyy, tai sitten on aika jollekin muulle.

Vaikka varsinaista lomaa ei olekaan, kisojen ohessa Amanda ehtii nauttia kesästä, ja siihen on paras paikka Vampula.

– Tykkään siellä hirmuisesti käydä ja olla. Vampula on minulle se paikka maailmassa, jossa pystyn parhaiten irrottautumaan urheilusta ja urheilijuuudesta. Perhe ja maaseudun rauha maadoittavat. Odotan sitä, että pääsen treenaamaan ulkona ja käymään uimassa Kankaanjärvessä. On ihanaa syödä yhdessä puutarhassa ja maistella tuoreita marjoja.

Leipomon takapihalla on nyt pryki* ja pränni**

TEKSTI JA KUVAT TERHI RAUMONEN

Maailman myllerrys ja byrokratian verkkaiset rattaat viivästyttivät Forssa Pilsner Fabrikin alkua, mutta tänä kesänä Käsityöläiskadun terassilla nautitaan uutuusolutia. Syksyllä saatetaan päästä maistelemaan myös tislamon tuotteita.

Siellä ne kypsyvät suurissa terässäiliöissä: Forssa Pilsner Fabrikin ensimmäiset isot oluterät. Ja kypsyy siellä joutain muutakin.

– Viskirankki pitäisi tislata, mutta katsotaan, miten tunnit riittävät tällä viikolla, **Pekko Koivisto** sanoo.

Ei pitäisi kai ihmetellä sitä, että panimon rinnalla alkaa toimia tislamokin. Onhan Koiviston luotsaama perinteikäs perheyritys Antin konditoria tullut kuuluisaksi monipuolisuudesta – leivän, pullan ja kakkujen lisäksi sieltä saa vaikka mitä muutakin käsintehtyä herkkua kuten suklaata, jäätelöä ja mämmiä. Kahvila-leipomo toimii samalla tontilla panimon kanssa.

Forssa Pilsner Fabrik, joka on Pekon ja hänen setänsä **Ville Koiviston** yhteinen hanke, on ollut työn alla jo vuodesta 2019. Matkaan on tullut useampikin mutka, mutta nyt aletaan olla perillä.

– Ensimmäinen tuli korona sotkemaan asioita. Meille piti tulla panimolaitteet Ukrainasta, mutta sitten Venäjä hyökkäsi sinne ja meille ilmoitettiin, ettei heillä ole mitään myytävää. Piti etsiä uusi toimittaja, ja samaan aikaan metallin hinta nousi kauheaksi. Oltiin varattu laitteisiin 96 000 euroa, ja hintalappuun tuli ykkönen eteen. Piti sumplia, että mistäs me ostamme laitteet, kun kassa ei riittänyt tuollaiseen, Pekko Koivisto kertoo.

Lopulta laitteisto tilattiin Kiinasta. Apuna oli forssalaisten yritysten käyttämä konsultti.

– Hän kävi paikan päällä varmistamassa, että firma on olemassa ja tekee sitä mitä lupaa. Uudelleen hän kävi paikalla, kun laitteistoa alettiin tekemään, ja lopuksi hän kävi tarkistamassa, kun ne pakattiin, että kaikki osat olivat siellä. Se oli ehkä parhaiten käytetty raha ikinä, että ostettiin sellainen palvelu.

OLUT ON PARASTA TUOREENA

Panimolaitteisto matkusti siis merikontissa Suomeen, ja sen kokoaminen Forssassa onnistui omana työnä, Pekko Koivisto kertoo.

– Siinähan katsoin sitten oppi, että mitä se sisältää. Sen jälkeen alkoi pienten testierien valmistus. Ollaan haettu omaa

makuprofilia, ja olen opetellut käyttämään järjestelmää.

Nyt 500-litraisissa tankeissa kypsyvät ensimmäiset isot oluterät. Laatuja on kaksi: pilsner ja vehnäolut. Viime vuosina kauppojen hyllyt ovat pursunneet jos minkälaisia erikoisolutia, mutta Pekko Koiviston mukaan nykyisin trendaavat klassiset perusolut.

– Toki me jossain vaiheessa teemme erikoisempiäkin oluita. Ensimmäinen kuitenkin pitää saada pohja rullaamaan ja laatu tasaiseksi, niin sitten voi lähteä hassuttelemaan. Olutta on tullut tehtyä pitkään, mutta 20 litraa kerralla. Skaalaaminen 500 litraan ei mene ihan niin, että vain kerrotaan ainesosien määrät.

Vielä ei ole tietoa siitä, mikä Forssa Pilsner Fabrikin vuosituotanto voisi olla. Se on kuitenkin selvää, että myynti painottuu kesään ja omaan anniskelualueeseen, joka käsittää sekä panimon että kahvilan alueen terasseineen. Olutta voi ostaa sieltä mukaankin.

Olut on tuoretuote, joka on tarkoitettu juotavaksi mahdollisimman pian valmistuksen jälkeen. Lämpötilanvaihtelut heikentävät sen makua.

– Olut on parhaimmillaan, kun se on kypsytyksen jälkeen panimossa jäädytetty, eikä ole sen jälkeen enää päässyt kuljetuksen tai varastoinnin aikana lämpenemään.

Toisin sanoen kaikkein parasta olutta saa panimon omalla terassilla. Sen oli tarkoitus olla avoinna jo viime kesänä, mutta valmistusluvan saaminen kesti puoli vuotta, ja sitä odoteltiin kesäkelit tulivat ja menivät.

– Koska yhtiökokouksessa oli kuitenkin luvattu, että tänä

vuonna terassilla juodaan olutta shortsit jalassa, niin syyskuussa sitten avattiin terassi yhdeksi illaksi ja maisteltiin siellä vehnäoluen ja pilsnerin testieriä, Pekko Koivisto kertaa.

MONTA SATAA LITRAA SAHTIA

Ennen panimon terassin aukeamista on FPF:n ylivoimaisesti eniten myymä tuote sahti, jota Pekko Koivisto on valmistanut sekä jouluksi että pääsiäiseksi.

– Mehän teemme ja myymme täällä mämmiä, ja mämmin ja sahdin valmistusprosessit ovat hyvin lähellä toisiaan. Mämmisahtia olen tehnyt useampana vuonna. Viime joulun alla mietin, mihin voisin hyödyntää sekalaiset maltaat, joita oli jäänyt. Tein niistä sitten sellaista fuusiosahattia, joka yllätti taikurinsakin, koska siitä tuli todella hyvää. Sahti on hauska sesonkituote. Sehän on suomalainen juhla juoma ja maailman ainut muinaisolut, joka on säilynyt elävänä kulttuurina, Pekko Koivisto sanoo.

Hän on kehittänyt leipomon ja panimon välille monenlaista kiertotaloutta. Sahnin valmistuksesta jääneestä mäskistä leivottiin leipää.

– Se oli itse asiassa parasta ohraleipää, jota olen ikinä maistanut. Se oli testileivonnaksi kohtalaisen kokoinen erä, toistasataa leipää. Kuitenkin jo ennen kuin ehdin mainostaa niitä somessa, ne oli kaikki myyty ja on kysely, että koska sitä taas tulee.

Antin konditoriassa on leivonnassa käytössä noin 200 vuotta vanha taikinajuuri, jota on tarkoitus hyödyntää myös sahdin valmistuksessa.

– Kun kauan sitten on Suomessa tehty sahtia, niin eihän silloin ollut olemassa mitään kaupallista hiivaa. Sahti on laitettu käymään talon omalla juurella. Tein ensimmäisen kokeilun, mutta se ei ollut ihan onnistunut. Siitä tuli vähän sellainen kemäkki. Tiedän kuitenkin, miten teen seuraavan erän, niin että se onnistuu hyvin.

VISKI KYSY KOLME VUOTTA

Vielä on käsittelemättä tislaamon puoli. Sinnekin kiertää tavaraa leipomosta.

– Olemme keränneet talteen kaikkea sellaista, mikä olisi muuten mennyt biojätteeseen – taikinanpalasia, jauhoa pöydiltä – ja olen tehnyt niistä rankkia alkoholia varten, Pekko Koivisto kertoo.

Tislaamosta osa alkoholista palaa takaisin leipomoon konditoriatuotteiden ja jäätelön valmistukseen. Ja tosiaan, siellä on nyt rankki viskiä varten.

– Viskin tekeminen ei hirveästi eroa oluen valmistamisesta: tehdään mäski ja annetaan sen käydä. Humalointia siihen ei tule, ja ohran ohella viskiä voi valmistaa rukiistakin. Sellainen ero siinä sitten toki on, että tislettä kypsytetään pitkään tammitynnyrissä. Vasta kolmen vuoden kypsyttyksen jälkeen sitä saa sanoa viskiksi.

Forssalaista viskiä joudutaan siis vielä odottelemaan. Joutuisemmin valmistuvia tisleitä on luvassa syksyllä: esimerkiksi giniä, rommia ja calvadoksen tyyppistä hedelmäviinaa.

– Toivon mukaan syksyllä laki muuttuu niin, että tislaamo saa myydä tuotteitaan ulos suoraan asiakkaalle, eikä niiden tarvitse kiertää Alkon kautta. Se on ainut järkevä tapa, millä pieni tislaamo voi toimia Suomessa.

Forssa Pilsner Fabrikin tavoitteena on olla tulevaisuudessa houkutteleva makumatkailun kohde.

– Itsekin kun lähden jonnekin, käyn aina tsekkaamassa sellaiset paikat, joissa on tarjolla mielenkiintoisia makuelämyksiä.

* panimosta entisaikoina käytetty nimitys, ruotsin sanasta bryggeri

** tislaamosta eli viinanpolttimosta käytetty nimitys, ruotsin sanasta bränneri

Virttaan uudessa päiväkodissa kelpaa leikkiä ja liikkua

TEKSTI JA KUVAT TERHI RAUMONEN

Ihan näillä hetkillä Loimaan Virttaan kylän päiväkoti muuttaa upouuteen, ajanmukaiseen rakennukseen, jossa riittää tilaa ja valoa. Iltaisin ja viikonloppuisin päiväkodin komeita puitteita pääsevät hyödyntämään muutkin kyläläiset.

Oli siinä pihalla touhuavilla lapsilla ihmettelemistä, kun suuri nosturi siirsi moduulit paikoilleen. Siinä se nyt oli, uusi päiväkoti, joka koottiin paloista ihan silmien edessä!

– On ihan huikeaa, että Loimaalla tehdään uusia päiväkoteja kylille. Toinen uusi päiväkoti tulee Metsämaan kylään, ja senkin rakentaminen alkaa toivottavasti tämän vuoden puolella, kummankin päiväkodin johtajana toimiva **Elina Lehtonen** iloitsee.

Uuden päiväkodin alta purettiin käytöstä poistunut koulurakennus. Vanha päiväkoti sijaitsee samassa pihapiirissä, ja siinä on aikoinaan ollut opettajien asuntola, kirjasto ja monenlaista muutakin toimintaa. Nykyajan varhaiskasvatuksen tarpeita ahdas ja sokkeloinen rakennus ei vastaa, Elina Lehtonen sanoo.

– Sieltä puuttuvat kunnolliset eteis- ja WC-tilat. Sopivan kokoisia ryhmätiloja ei ole, vaan on paljon erillisiä pienempiä huoneita, joihin ryhmien on pitänyt jakautua. Sellainen on valvonnan kannalta hankalaa.

Uuden päiväkotirakennuksen suunniteluun vaikuttivat myös kyläyhdistyksen tarpeet. Päiväkodin tiloille ja varsinkin sen liikuntasalille on luvassa monenlaista käyttöä iltaisin ja viikonloppuisin.

Pääkäyttäjät ovat kuitenkin lapset, joita on näillä näkymin tulossa päiväkotiin ensi syksynä 20. Ryhmiä on kaksi, 1-3-vuotiaat ja 4-6-vuotiaat. Lapsista huolehtii tällä hetkellä kuusi aikuista: neljä kasvattajaa, keittiö- ja puhdistuspalvelutyöntekijä sekä päiväkodin johtaja.

KURAT ETEISEEN JA KUMISAAPPAAT KUIVUMAAN

Lähdetään kierrokselle uuteen päiväkotiin, jota ympäröivät metalliset työmaaidat puretaan pois aivan kohta. Pihan viimeistely on parhaillaan työn alla.

Yksi suuri parannus on vastassa heti ulko-oven jälkeen: kummallakin ryhmällä on oma kuraeteinen.

– Niihin jätetään kaikki ulkovaatteet, joten hiekat ja kurat eivät kulkeudu pittemmälle. Näillä lämmitettävillä hyllyillä kuivuvat märät jalkineet, ja ulkovaatteita varten on kuivauskaappi. Sisäeteiset ovat vain sisävaatteita ja vaihtovaatteita varten, Elina Lehtonen esittelee.

Iso helpotus päiväkodin arkeen ovat myös avarat ja ajanmukaiset wc-tilat, joihin mahtuu vaikkapa allas vesileikkejä varten. Käsienpesualtaita löytyy sekä aikuisten että lasten korkeudelta. Työergonomiaa parantaa pienempien wc-tiloissa oleva babystanderi eli suihkuallas, johon

taapero voi avustettuna kiivetä pesulle.

Päiväkodin henkilökunnan työskentelyoloja parantavat tietysti myös ajanmukaiset sosiaalityilat. Johtajalle on toimito huone, jota voivat tarvittaessa käyttää töihinsä muutkin. Aamupuuro valmistuu tuliterässä keittiössä, joka muuten toimii niin sanottuna jakelukeittiönä, eli varsinaiset ateriat tulevat Loimaan keskitettyä ruokapalvelusta.

– Nämä isot ikkunat tekevät tilat niin valoisiksi, Elina Lehtonen ihastelee.

Se on totta, pimeitä nurkkauksia ei tässä päiväkodissa ole. Sen sijaan on valoa ja avaruutta. Kun huonetilojen väliset ovet ovat avoimia, aukeaa väylä melkein päiväkodin päästä päähän. Tähän pystyy hyvin kuvittelemaan pikkuväen juoksemaan.

Myös tilojen akustiikka vaikuttaa onnistuneelta: vaikka tavaroita ei ole vielä muuttettu sisään, äänet eivät huoneissa kaui.

TURVALLISUUS ON KAIKEN A JA O

Lepuhuoneissa otetaan päiväunet. Nukkujia odottavat tuliterät kaappisängyt. Niiden turvallisuus on viime aikoina puhuttanut.

– Näissä kaappisängyissä on päädyt, joten lapsi ei pääse putoamaan sängyn ja seinän väliin. Meillä sängyt pedataan aina ja myös näin varmistetaan, että sänky on tyhjä. Lattiasängyjäkin löytyy, jos joku lapsi ei halua nukkua kaappisängyssä. Pienten puolella on myös matkasängyjä. Eri vaihtoehtoja on siis tarjolla, Elina Lehtonen kertoo.

Ryhmätiloissa ei vielä ole pöytiä ja tuoleja. Huoneet ovat niin isoja, että koko po-

rukka mahtuu niihin vaivatta. Ryhmätilojen välissä on varastot, joista on kätevää noutaa leikkivälineitä tai askartelutarvikkeita.

– Turvallisuus on päiväkodissa kaiken a ja o, ja se on näissä uusissa tiloissa hyvin huomioitu. Valvonta on paljon helpompaa, kun on vain nämä kaksi ryhmätilaa, joissa lapset toimivat.

Toisaalta on myös sellaisia tiloja, joissa pienempi ryhmä lapsia voi kokoontua leikin tai oppimisen äärelle. Erillisessä pienryhmätilassa voi syventyä rauhassa vaikka kotileikkiin tai kauppaleikkiin. Ikunnallisen oven läpi aikuinen voi sitä häiritsemättä kurkata, miten leikit sujuvat.

– Toimikausi kerrallaan katsotaan, minkä verran on minkäkin ikäisiä, ja miten jakaudutaan ja toimitaan. Paljon toimitaan kaikki yhdessäkin, koska päiväkotitila on niin pieni. Ryhmät tekevät valtavasti yhteistyötä. Lapset ovat usein esimerkiksi yhtä aikaa pihalla, ja silloin kaikilla on monenikäisiä leikkikavereita. Pienet näkevät, miten isommat toimivat. Se on näissä pienissä päiväkodeissa hienoa nähdä, kuinka mallioppiminen toteutuu.

PELIAREENA JA LUONTOPIIHA

Lopuksi saavutaan liikuntasaliin, jossa on mukavasti neliöitä liikuttamaan sekä päiväkotilapsia että muita Virttaan kyläläisiä. Tila taipuu monenlaiseen käyttöön, sillä puolapuiden takana on suuri valkokangas, johon voi heijastaa videotykyiltä vaikka elokuvia. Itse puolapuut puolestaan saa laskettua alas, jolloin niistä tulee esiintymislava. Varastoihin mahtuu monenlaisia liikuntavälineitä, ja käyttäjiä odottaa myös suuri kiipeilyseinä.

Lasten liian vähäisestä liikkumisesta kannetaan valtakunnallisesti suurta huolta, mutta Virttaan päiväkotilapset voidaan siitä joukosta laskea pois, Elina Lehtonen sanoo.

– Näiden hienojen sisäliikuntamahdollisuuksien lisäksi meille tulee pihalle peliareena eli monitoimikenttä, jossa on keskellä maalit. Siinä voi sitten pelata vaikka sählyä tai jalkapalloa, ja toiselle sivulle tulee koripalloteline. Pihalle tulee myös ihan perinteiset leikkivälineet eli keinu, liukumäki ja kiipeilyteline. Lisäksi tulee asfaltoitu alue, jossa voi liikkua potkupyörällä tai polkuautolla.

Uusia mahdollisuuksia peleihin ja liikunnallisiin leikkeihin on tulossa sen lisäksi, että Virttaan päiväkodissa liikutaan paljon jo valmiiksi: lähellä on ”monttu”, johon päästään talvella luistelemaan, ja jos lunta riittää, pieni hiihtolatukin on saatu. Kerran viikossa kumpikin ryhmä käy lähimetsässä retkellä.

Jatkossa luontoa pääsee tutkimaan myös päiväkodin pihalla.

– Meille tulee luontopiha, jossa on istutuslaatikoita kukille ja vihanneksille. Sinne tulee myös marjapensaita ja hedelmäpuita. Niiden kasvua voidaan sitten lasten kanssa seurata ja opetella hoitamaan kasveja. Toivottavasti päästään myös nauttimaan sadosta.

Varhaiskasvatuksessa käytetään oppimisen apuna välillä älylaitteita, mutta eivät lapset päiväkodissa ollessaan kaipaakaan ruutujen ääreen, Elina Lehtonen sanoo.

– Täällä on ikätasoisista seuraa ja niin paljon monenmoista puuhaa, että digilaitteet eivät edes tule lapsille mieleen.

Uuden päiväkodin pihalle nousee leikimökki, jonka värin lapset saivat päättää. Ja kuinka siinä kävikään: jokaisesta seinästä tulee tietysti erivärinen.

Sallila Energia halusi muistaa Virttaan uutta päiväkotia tupaantuliaislajhalla. Päiväkodin väki valitsi lahjaksi Magic-valopöydän, joka soveltuu moniin erilaisiin leikkeihin, piirtämiseen ja oppimisen apuvälineeksi.

Elina Lehtonen testaamassa kiipeilyseinää.

Omat asentajat ovat osa varautumista

TEKSTI TERHI RAUMONEN KUVAT FVP

Forssan Verkkopalvelujen asentajat ovat vaativan sähköurakoinnin ammattilaisia, joiden tämän kesän työmaihin kuuluu niin sähköasemia, aurinkovoimaloita kuin maakaapelointiakin. Ulkopuolelle urakoiminen mahdollistaa kymmenpäisen asentajajoukon pitämisen talossa.

Kun sähköverkko pannaan säältä suojaan maan alle, erilaiset häiriötilanteet vähenevät. Onkin tavallista, että maakaapeloinnin edetessä alkaa verkkoyhtiön asentajien määrä kutistua, koska heille ei enää riitä töitä.

Forssan Verkkopalveluissa valittiin jo vuosia sitten toisenlainen strategia: omat asentajat halutaan pitää talossa, joten heille hankitaan töitä ulkopuolelta.

— Me teemme sähköurakointia noin sadan kilometrin säteellä Forssasta. Meillä on kymmenkunta omaa asentajaa, ja viime vuonna teimme urakoita noin puolelatoista miljoonalla eurolla, kertoo Forssan Verkkopalvelujen verkkojohtaja **Jiri Tähkänen**.

FVP:n verkon kaapelointiaste on yli 90%. Verkko on säävarmaa ja luotettavaa.

— Verkon saneeraustarvekin on kohtuullisen pieni, joten asentajille tarvitaan päivätyötä muualta. Siinä kohtaa kun tulee jokin isompi myrsky tai muu ongelmatilanne, johon pitää reagoida nopeasti, niin meillä on riittävästi miehiä rivissä.

Jos verkon korjaus ulkoistettaisiin, voisi laajemman häiriön sattuessa käydä niin, että forssalaiset joutuisivat odottamaan sähkön palautumista pitkään. Nyt oman yhtiön miehet ryhtyvät toimeen heti. Urakointi on siten osa FVP:n varautumista.

— Samalla se on tietenkin hyvä mahdollisuus kehittää porukan osaamista ja ylläpitää taitoja, kun muualla päästään tekemään sellaistaakin sähkötyötä, mitä omassa verkossa ei tarvitse tehdä. Tänä keväänä asentajat ovat hiukan päässeet tekemään ilmajohtorakenteita Sallilan verkossa. On tärkeää, että nekään taidot eivät vallan unohtu, koska niitä tarvitaan myrskytyöissä täällä omassakin verkossa.

Toki urakoinnissa on myös taloudellinen puoli: sen pitää lähtökohtaisesti olla kannattavaa liiketoimintaa.

— Hyöty tulee meille siis kahta kautta: toinen on se, että saadaan pidettyä väki töissä, ja sitten se, että urakoista jää jotain viivan allekin.

URAKOINTIA MYÖS OMISTAJILLE

Forssan Verkkopalvelujen asentajilta taituvat periaatteessa kaikenlaiset sähkötyöt. Ominta alaa on kuitenkin vaativampi sähköurakointi.

— FVP ei välttämättä ole se paras kumppani yksittäisen pistorasian vaihtamiseen, mutta kun tarvitaan vähän enemmän, meiltä löytyy osaamista. Keskijännitejakelu on meidän ykkösnyrkkimme. Kun asiakkaalle tulee isompi sähköntarve, yleensä tarvitaan oma muuntajakin. Sitä ei ihan joka paikasta saa, Jiri Tähkänen sanoo.

FVP:n asiakaskuntaan kuuluu yksityishenkilöitäkin, mutta enimmäkseen asiakkaita ovat yrityksiä ja kuntia.

— Verkostourakoinnin lisäksi teemme esimerkiksi katu- ja aluevalaistustöitä. Tänä vuonna olemme päässeet urakoimaan myös omistajayhtiöillemme eli Sallilalle ja Valkeakosken Energialle.

FVP on pääurakoitsija, kun Valkeakoskelle valmistuu syksyllä uusi sähköasema.

— Yhteistyökumppanit ovat aiemmista projekteista tuttuja, eli UTU Oy toimittaa kojeistot, ja maanrakennustyöt ja sähköaseman rakennuksen tekee Forssan Ympäristöurakointi Oy. Kaikki sähkötyöt tulevat meiltä.

Sallilan verkkoalueella FVP:llä on kaksi kaapelointityömaata.

Janne Mattila ja jakokaappi.

Janne Mattila ja Mika Raunio muuntamalla.

– Kaapeloimme jakeluverkkoa ja asennamme muutaman puistomuuntajan. Ensimmäinen urakka valmistui jo maaliskuussa. Kaapelointi Hennijoen ja Pinnin välillä on parhaillaan työn alla ja valmistuu kesäkuussa.

VIHREÄ SIIRTYMÄ TYÖLLISTÄÄ

Forssan Verkkopalvelut pyrkii käyttämään paikallisia yhteistyökumppaneita aina kun mahdollista. Samalla se haluaa itse olla hyvä kumppani esimerkiksi kotikaupungin ja lähi-seudun teollisuudelle.

– Hyvin usein olemme päässeet mukaan, kun teollisuuden toimijat toteuttavat hankkeitaan, ja tarvitaan vähän paksumpia kaapeleita. Ensi kesän projekti on muun muassa kierrätysyritys Uusioaines Oy:n uusi päämuuntamo ja sähköjakelun uudistaminen, Jiri Tähkänen kertoo.

Yhteiskunnan sähköistymiselle ei näy loppua: sähköön siirrytään niin liikenteessä, teollisuudessa kuin lämmityksessä. Töitä sen parissa siis riittää.

– Aika paljon meidän tekemisistämme liittyy juuri vihreän siirtymän hankkeisiin, eli asiakkaat koettavat päästä eroon öljystä, kaasusta ja puunpoltosta ja korvata ne prosesseissaan sähköllä. Siinä tehon tarve yleensä kasvaa, ja silloin me tulemme apuun.

Jiri Tähkänen ja Joni Saaristo sähköasemalla.

Viime talvena FVP urakoi ensimmäisen isomman energiavarastohankkeensa.

– Asiakas hankki kotimaiselta toimittajalta kapasiteetiltaan noin 10 megawattitunnin energiavaraston. FVP pääsi toteuttamaan kohteen keski- ja pienjännitesähköurakat. Urakka valmistui helmikuussa, ja energiavarasto toimii nyt Fingridin reservimarkkinassa.

Tyypillisiä vihreän siirtymän töitä ovat sähköautojen latauspisteiden asennukset ja tähän vuodenaikaan myös aurinkopaneelit. Yksi uusi aurinkovoimala tulee ihan keskelle kaupunkia.

– Tänä kesänä me asennamme Forssan kaupungintalon katolle noin 70-kilowattisen aurinkovoimalan.

Kaukokäyttöjärjestelmä säästää aikaa ja askelia

Kaukokäyttö on tehnyt verkon vikatilanteiden selvittämisestä ja sähköjen palauttamisesta helpompaa ja nopeampaa. Sallilassa kaukokäyttö alkoi reikänauhalla ohjelmoitavan pienoistietokoneen avulla 1970-luvulla. Nykyisin sähköverkon operointia on vaikea edes kuvitella ilman kaukokäyttöä.

Sähköverkon kaukokäyttö tarkoittaa verkon laitteiden ja kytkentöjen ohjausta etänä valvomon tietokoneelta käsin. Ennen kaukokäyttöä sähköyhtiössä saatiin tietää verkkoon tulleesta ongelmasta vasta silloin, kun asiakas soitti ja ilmoitti sähkökatkosta. Päivystäjä otti vikailmoituksen vastaan, ja asentajat jalkautuivat etsimään vikaa verkosta.

Kaukokäytön myötä tieto vikatilanteista kulkee automaattisesti valvomoon, ja sieltä käsin pystytään rajaamaan vika-alueita. Se nopeuttaa vikatilanteiden selvittämistä ja sähköön palauttamista asiakkaille.

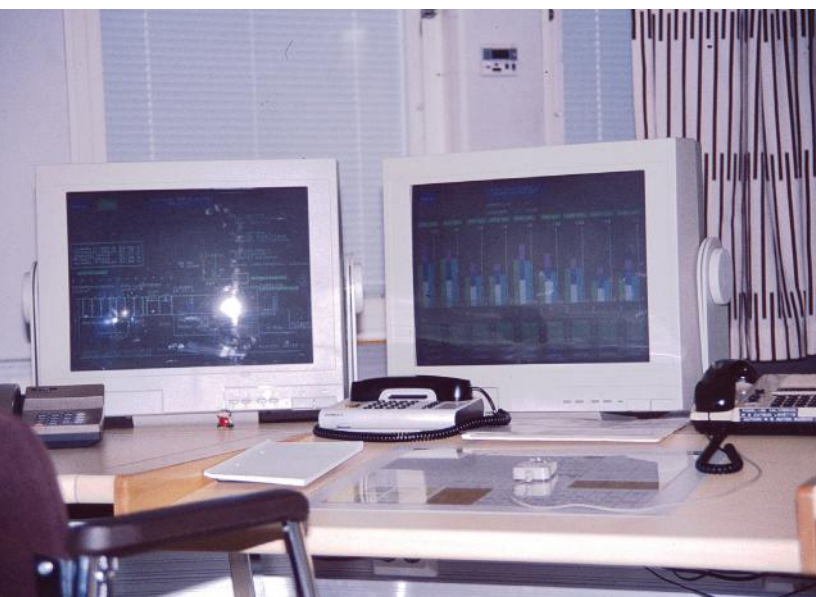
Sallilassa kaukokäytön ensimmäiset askeleet otettiin kesällä 1971. Silloin yhtiö tilasi Oy Nokia Ab Elektronikalta kaukokäyttölaitteiston. Se oli ensimmäinen Suomessa jakelulaitoksille tilattu pienoistietokoneella varustettu laitteisto. Nykymittapuulla tietokoneen kahdeksan kilotavun muisti kuulostaa hiukan hassulta, koska älypuhelinlinten käyttömuisti on siihen nähden noin miljoonakertainen. Kaukokäyttöprojektiin alettiin etsiä käyttötekniikkaa, ja tehtävään löytyi Sallilassa aiemmin työharjoittelussa ollut nuori sähköinsinööri **Esa Rinne**.

KUN NOKIAN INSINÖÖRIT PAPERIVARASTOSSA NUKKUIVAT

Kaukokäyttöprojekti oli siis polkaistu käyntiin, eikä alkuun kenellekään Sallilassa ollut selvää, mitä tarkalleen ottaen oltti rakentamassa. Ensin sallilalaiset osallistuivat Nokian järjestämälle ohjelmointikurssille. Esa Rinne on Sallilan historiikissa muistellut, ettei siellä opetetusta Boolean algebrasta sun muusta ollut käytännön hyötyä. Asia alkoi avautua hänelle, kun järjestelmän toimintaperiaate esiteltiin piirikaaviomuodossa.

Kaukokäyttöä varten sähköasemille piti rakentaa ala-asemat, jotka keräävät tietoa ja välittävät sen valvomon pääkoneelle. Esa Rinne tarttui punakynään ja ryhtyi merkitsemään sähköasemien piirustuksiin, mitä kaikkea tarvittiin: akkuja ja apukytкимиä, releitä ja johtoa, paljon johtoa. Ensimmäisenä opiskelu- ja asennuskohteena oli Jokisivun sähköasema Huittisissa.

Kesällä 1972 saapui Nokian iskuryhmä ohjelmoimaan Sallilan valvomoon sijoitettua keskusyksikköä ja opettamaan sen käyttöä sallilalaisille. Ohjelma oli lävistetty reikänauhalle, jonka syöttäminen kesti puoli tuntia. Sen jälkeen tietokone

Sallilan valvomo 1992.

voitiin käynnistää. Jos jotain oli mennyt vikaan, piti ohjelman syöttäminen aloittaa alusta. Hötkyillä ei auttanut, ja nokialaisilla olikin hyvin joustava työaika:

"Monesti he tulivat Alastarolle puolenpäivän aikaan, ja työtä jatkettiin niin kauan kuin ohjelmat tuntuivat toimivan. Monesti siinä kävin niinkin, että puolenyön jälkeen kaverit nukkuivat alakerroksen paperivarastossa wc-rullapakettien päällä, ja aamulla jatkettiin töitä."

Muutaman kuukauden kuluttua Nokia toimitti Sallilaan lukulaitteen, jolla reikänauhan syöttäminen kesti vain kymmenen minuuttia. Ohjelmaa muokattiin parin vuoden ajan tilaajan toiveiden mukaan, ja tietokoneen muistiakin kasvatettiin niin, että se oli lopulta 16 kilotavua.

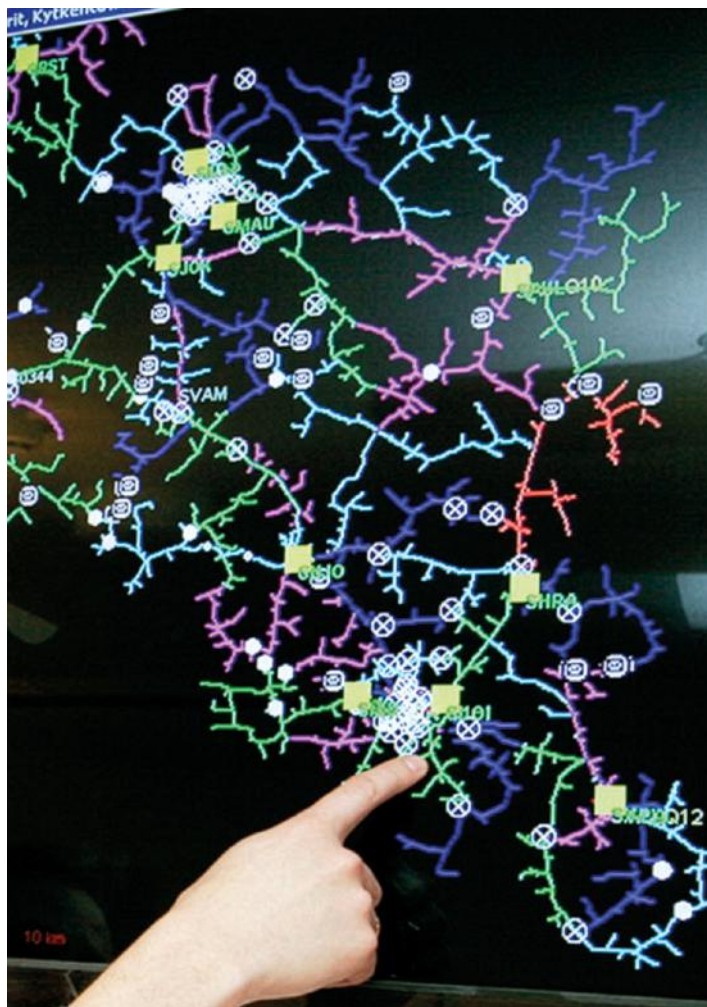
Sallilassa oltiin tyytyväisiä sekä Nokiaan että järjestelmän toimintaan. Mahdollisuus avata ja sulkea katkaisijoita radio-ohjauksella oli käänteentekevä parannus sähköverkon ylläpitoon. Vuoden 1973 toimintakertomukseen kirjattiin, että päivystykseen käytetyt työtunnit ja häiriöiden kestot ovat vähentyneet huomattavasti. Sijoituksen taloudellisuuskin oli ylittänyt odotukset.

Kaukokäyttöön siirryttiin 1970-luvun puolella myös Sallilan vesivoimalaitoksissa, jolloin turbiinien ohjaukset ja säädöt saatiin tehtyä valvomosta käsin.

MEKAANISISTA NAPPULOISTA HIIREN KLIKKAUKSIIN

Jotta kaukokäyttö onnistui, tarvittiin luotettavat yhteydet, joita pitkin tieto kulki asemilta valvomoon. Viestiliikenteen rakentamisesta ja ylläpidosta huolehti käyttöteknikkona 1972 aloittanut **Markku Nieminen**, joka Esa Rinteen tavoin teki Sallilassa pitkän uran.

Varaston päädyssä ollut vanha radiopuhelinmasto korvattiin 36-metrillä alumiinimastolla, mutta linkkiyhteyksissä

Nokian kaukokäytön jäähyväiset 23.12.1991. Kuvassa vas.: Mauri Törmä, Esko Markula, Kari Vastaranta, Väinö Karjala, Aulikki Ojavalli ja Esa Rinne.

ala-asemien matalampiin mastoihin oli välillä toivomisen varaa. Vuonna 1985 suurten teollisuusyritysten ja Porin kaupungin omistama Länsi-Suomen Voima rakensi Alastaron Männistönkylään korkean maston, jonne Sallilan kaukokäyttöyhteydet vietiin puhelinkaapeleilla ja sieltä radioteitse ala-asemille.

Linkkiyhteyksistä alettiin luopua 1980-luvun puolivälin jälkeen, kun Loimaan Puhelin kaapeloi runkoverkkojaan, ja yhteydet alkoivat siirtyä sinne. Radiopuhelintaajuuksilla toimiva ohjaus oli alkanut olla ongelmallista siksikin, että se häiritsi koko Sallilan alueen radiopuhelinliikennettä.

1990-luvun alussa Sallila liittyi osakkaaksi paikallisten sähköyhtiöiden Nelivoimaan. Sähköverkon päivystys siirtyi silloin Nelivoiman valvomoon Paneliaan, ja kaukokäyttöjärjestelmä uusittiin. Nokian insinöörien asentama pienoistietokone poistui käytöstä, samoin miksauspöytää muistuttanut valvomopöytä mekaanisine nappuloineen. Valvomopöydän korvasi tietokone, ja uusien ohjelmistojen myötä tiedon määrä lisääntyi. Kun siihen saakka kaukokäytöllä oli lähinnä ohjattu katkaisijoita ja saatu valvomoon niihin liittyvää tietoa, niin nyt tietokoneelle alkoi tulla monenlaista muutakin tietoa verkosta.

Kaikkien sähköasemien ala-asemat uusittiin. Uuden kaukokäyttöjärjestelmän päätietokone oli Paneliassa. Alastarolla oli oma tietoliikennekone, josta jaettiin tietoa sekä Paneliaan että oman valvomon koneelle. Tieto tavallaan kahdennettiin siinä.

MITTAUSTIETO AUTTAA ENNAKOINNISSA

2000-luvulla ala-asemia alettiin asentaa erotinasemillekin, ja yhteydet siirtyivät puhelinverkosta tietoliikenneverkkoon. Nykyisin Sallilan valvomoon tulee dataa noin 100 eri alaseimalta: sähköasemilta, erotinasemilta ja voimalaitoksilta, joissa on yhteensä noin 350 kauko-ohjattua katkaisijaa ja erotinta. Tämän vuosituuhannen uudistuksiin kuuluvat myös suojareleet, joista saadaan vikatietoja helpottamaan paikannasta.

Verkon päivystyksen hoitaa Sallilan osittain omistaman Smart Energiapalvelujen valvomo Ulvilassa. Järjestelmä on edelleen niin sanotusti kahdennettu, eli jos Ulvilassa sattuisi tapahtumaan vaikka laiterikko, niin päivystyksen hoituisi Sallilan valvomosta.

Monessa tilanteessa kaukokäyttö on siis jo pitkään säästänyt aikaa ja askelia. Edelleen on kuitenkin tilanteita, joissa on jalkauduttava sähköasemalle. Näin on esimerkiksi silloin, kun

vikatilanteessa johto on erotettava verkosta. Erottimet on silloin käytävä paikan päällä aukaisemassa mekaanisesti.

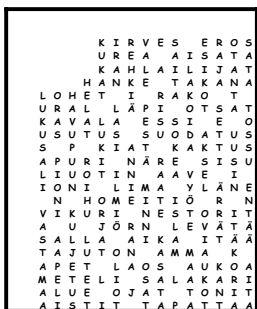
Sallila Sähkönsiirron suunnittelupäällikkö **Kalle Mäkelä** tuli vakituisesti taloon töihin 2003. Hän ei oikein osaa kuvitellaan verkkoyhtiön toimintaa tänä päivänä ilman kaukokäyttöä.

– Kaukokäytön suurin etu on varmasti ajansäästö vikatilanteissa, mutta sen avulla saadaan myös kaikenlaista sähkönsiirron laatuun liittyvää mittaustietoa. Sitä voidaan hyödyntää vikojen ennakoimiseen ja häiriöihin varautumiseen, hän summaa.

Jutussa on käytetty lähteenä Sallila Sähkönsiirron entisen käyttöpäällikön Kari Vastarannan haastattelua ja Raija Kourin kirjaa Sata Sallilan vuotta. Kursivoidut lainaukset ovat Esa Rinteen haastattelusta tuossa kirjassa.

Esa Rinne (1945-2026) oli kotoisin Punkalaitumelta. Hänen työuransa Sallilassa alkoi vuonna 1962 työharjoitteluna, ja pari vuotta sähköinsinööriksi valmistumisensa jälkeen hän päätyi pysyvästi taloon töihin. Pitkä ura päättyi eläköitymiseen vuonna 2008. Sallilassa häntä muistellaan reiluna esimiehenä ja työlleen omistautuneena ammattilaisena, minkä kuvauksen hän tunnisti itsekin: *Istuttiin lauantait ja jouluatot tuolla valvomossa. Minä olen sanonutkin, että olen elänyt Sallilalle, enkä perheelle.*

LIEKE 2/2025 RISTIKON RATKAISU

©Jorma Kempainen 2026

Vasem-
malle!

arkki-
en-
keli

Jukolassa

Lybeck

JUOMA-
SEKOI-
TUUKSI
PÄÄLLYSTE-
AINE

Kytömäki

matka
kauas

a

x2

Caesar-
torstai

Laurel

-nalle
ei
hörju

tanssi

hakea

Stähl-
berg

JOIL-
LA

Ansa

hoi-
detta-
via

KESÄ-
eli

univer-
sumi

Slovakia
ym.

Havaj-
jia

ris-
tikko
sarja

joutava

-tunto

asuu
saa-
rella

HERKEÄ-
MATTÄ

Ag

HIKI
sodan
jumä-
lätar

VOI-
TUO-
LIIN

päälli-
köitä

tämä
niinpä

baa-
reissa
mauste

autta-
kot-
ka

lau-
luja

käry

koira
sudelle

-JALKA
Tona-
vaan

PUO-
LIKSI

HYÖK-
KÄÄJÄ

älyllisen
elämän
etsintää
kaukaa

raja-
vuo-
risto

Koti-
kadun
Luo-
toia

Krohn

#####

Ristikon 2/25
voittaja on
Timo Kurri.

Ristikon oikein täyttäneiden kesken arvotaan palkinto.

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____ Postitoimipaikka _____

Puhelin _____

Täytä ristikko ja lähetä se 30.6.2026 mennessä: Sallila Yhtiöt, Loimijointie 65, 32440 Alastaro. Voit vastata myös nettilomakkeella osoitteessa www.sallila.fi/ristikko.

Otanko yhteyttä sähkönsiirtoyhtiöni vai sähkönmyyjääni?

Ota yhteyttä sähkönsiirtoyhtiöön, kun

- tarvitset uuden sähköliittymän, esim. omakotitalo (huomaathan, että sähkönmyyntisopimus koskee ostettavaa sähköä)
- olet ostanut asuinkiinteistön ja ilmoitat sähköliittymän omistajan muutoksesta
- haluat muuttaa käyttöpaikan pääsulakekokoa
- haluat muuttaa käyttöpaikkasi mittaustapaa, esim. yleissähköstä kausi- tai yösähköön
- haluat tietää, missä tontilla mahdollisesti sijaitsee sähkökaapeleita
- haluat tehdä vikailmoituksen esim. puuttuvista sähköistä tai mittariongelmista
- tarvitset apua sähkölinjojen lähellä sijaitsevien puiden kaadossa

Ota yhteyttä sähkönmyyjään, kun

- asiasi koskee käyttöpaikan sähkönmyyntisopimusta, esim. tarjouspyyntö sähkön myynnistä
- ilmoitat sisään- tai poismuuton
- haluat muuttaa yhteystietojasi

Laskua koskevissa asioissa löydät tarvittavat yhteystiedot laskusta.

Vaihde (ark. 9–15)
02 76 431
asiakaspalvelu@sallila.fi

Vikapäivystys (24 h) 02 764 1011

Tekninen asiakaspalvelu
02 7643 201

Asiakaspalvelu (ark. 9–15)
02 3610 3759
asiakaspalvelu@fvp.fi

Vikapäivystys (24 h) 03 4126 717

Tekninen asiakaspalvelu
03 4126 740
verkkopalvelut@fvp.fi